

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sredaj, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ogrsko dežele za vse leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leta 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tujo dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od petrostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanila tiska enkrat, po 10 h, če se tiska dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolje frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Knafliovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v 1. nadstr., upravljanje pa v pritličju. — Upravljanju naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Pozamezne številke po 10. h.

Upravnosti telefon št. 85.

Slovenci na kongresu svobodnih mislecev v Pragi od 8. do 12. septembra t. l.

Poroča A. Aškerc.

I.

Povrnivši se te dni iz Prage sem zvedel, da je »Slovenec« pisal nekaj o nekaki »smoli«, ki sem jo bajda imel na kongresu svobodnih mislecev. Pokažala se mi je dotična številka ljubljanskega klerikalnega dnevnika in videl sem, kako se trudi »izvirni« dopisnik pokazati, da je bil moj nastop v Pragi nekaj, kar je sumljivo podobno — fiascu.

Razume se samo ob sebi, da mi ne prihaja na um, odgovarjati »Slovenčevim« napadom zaradi svoje osebe. Že zdavnaj vemo, da je s katoliškimi žurnalisti težko polemizirati. Pa tudi vredno ni. Ne odgovarjam torej zaradi sebe, nego zaradi ideje, katero sem zastopal v Pragi in pa zaradi tega, ker sem govoril v imenu vseh slovenskih svobodnih mislecev. Malo jih je sicer še med nami takih ljudi, ki bi vedeli ceniti pomen svobodnega mišljenja, še manj takih, ki bi si upali svoje prepirčenje javno pokazati, ali ipak jih je nekaj. Številko teh ljudi narašča od dne do dne. Najboljši del naše mladiakademiske je v svobodomiselnem taboru. In v imenu vseh takih rojakov sem govoril na praškem kongresu dvakrat.

Cisto naravno je, da je katoliška in reakcionarna stranka obrekovala svetovni svobodni kongres, ker ga ni mogla preprečiti! Ne bom razpravljal o tem, kako se je intrigiralo proti kongresu; ne bom opisaval kongresa samega, saj izide posebna spomenica v več jezikih, in v tej spomenici bode zabeleženo vse, kar se je govorilo in godilo na Žofinski otoku od 8.—12. septembra.

Tri momente naj poudarim.

Prvi moment je ta, da se je pred kakimi 27. leti sploh bila ustanovila v Bruslju mednarodna svetovna zveza in zaveza vseh tistih ljudi, ki ne priznavajo več versko-dogmatičkega naziranja o svetu, o človeku in njegovem položaju na zemlji ter o družbenem življenju. Ta mednarodna svetovna zveza ne pripoznava čezna-

turnega »razodetja«, nego priznava samo človeškemu razumu in njegovim znanstvenim pridobitvam vodilno avtoritetno v vseh vprašanjih tega sveta. Pravi svobodomislec je monist, on vidi v vseh prikaznih, tako v prirodi kakor v zgodovini narodov in v zgodovini človeškega duha samo e volucijo. Vse je produkt razvoja — tudi pojem o bogu. Razne vere so produkt zgodovinskega razvoja. To je jasno dokazala primerjavačna znanost. Pravi svobodomislec torej ne dopušča, da bi poglavarakeverske skupine določal še **dandanes**, kaj je resnica in kaj je zmota! To vprašanje rešujejo znanstveniki vsak v svoji stroki. In splošno mnenje znanstvenikov o kakem pojavu je resnica za gotovo dobro, dokler dokaz velja. Duh človeški pa ne miruje in morebiti že črez sto let že zmota, kar se je smatralo poprej za resnico. Absolutne resnice pozna samo aritmetika. Svobodni mislec išče resnice v prirodi, v zgodovini, v socialnem življenju. Verski dogmatik pa se bahá, da resnico že ima! Naravno je, da so se svobodni misleci morali združiti v eno moderno »občino« ali družbo. In naravno je, da se skušajo po vsem svetu razškopljeni somišljeniki bližati drug drugemu, spoznavati se in delati propagando za svoje edino pametne nazore. Svobodni misleci hočejo osvoboditi posameznika, kakor družbo od anahronistnih spon raznih verskih skupin (cerkev), hočejo, da bi se uveljavile znanstvene pridobitve v v z g o j i , v š o l i , v d r u ž a b n e m in državnem življenju. Najvišji cilj svobodomiselnega svetovnega gibanja je: o l e p s a t i č l o v e š k e m u i n d i v i d u i n n a r o d o m e k s i s t e n o n a t e m p l a n e t n ! H u m a n i t e t a je vzor svobodomiselnemu gibanju. »Liberté, égalité, fraternité« v najlepšem pomenu besed je deviza svobodomislecev ...

Druugi važni moment je ta, da je zboroval svetovni kongres svobodnih mislecev letos v Avstriji, kjer se zmerom velja — konkordat. To se pravi: za cerkev samo ne velja, pač pa za državljanje. Praški kongres je naredil velikansko vrzel v trdnjavko, ki se ji pravi: avstrijsko ultramontanstvo! O tem je »Slovenski Narod« pisal 16. t. m. v svojem uvodniku.

In tretji važni moment je ta, da smo na 14. svetovnem kongresu sv-

bodnih mislecev v Pragi bili zastopani tudi skoro vsi Slovani, in med njimi častno tudi mi Slovenci. Tudi mi Slovenci! Ali je mogoče? Ali so res nekateri tako »globoko padli«, da so se udeležili — notabene brez dovoljenja kakega »knezoško-fijskega ordinarijata« — svetovnega svobodomiselnega kongresa v Pragi! Živa resnica! Pozabili smo bili tisti, ki smo bili šli na rajski Žofinski otok, da se mora »pravi« Slovence klanjati do tal pred cerkevnimi avtoritetami in poljubovati rimske sandale! Vse to pa smo bili pozabili in zato brizga na nas **katoliški** dnevnik svojo jezo!

Vedeli smo, da nas bode klerikalni dnevnik napadal in obrekoval; vedeli smo, da bomo zastopali samo majhno manjšino svojih rojakov, ki nam morda niti hvaležni ne bodo, da smo jih zastopali v Pragi; vedeli smo, da kake posebne pozornosti kot **Slovenci ne moremo zbuji na svetovnem kongresu** — in vendar smo bili šli!

In ni nam treba biti žal! Ni nas treba biti sram svojega nastopa; kajti grdo zavijanje in navadna laž je, kar je pisal »Slovenec« o nekakem fiascu, ki bi ga bil napravil Aškerc na kongresu.

Kdor je bil na kongresu n a v o z o c , m o r a p r i z n a t i , d a s m o i n e l i s k r o m n i S l o v e n c i n a n j e m u s p e h , i n t o l e p , č a s t e n m o r a l e n u s p e h !

Ker bo »Svobodna Misel« itak natančneje poročala o nastopu Slovencev na kongresu, omejujem se samo na najzbistvenejše stvari.

Kongres je bil s v e t o v e n , ker

so bili zastopani na njem do malega vsi evropski narodi in tudi obe Ameriki. Kongres je zboroval v Pragi in vodila ga je češka sekacija svobodne misli. Čehi so imeli v rokah vajeti, in ker so Cehi Slovani, zato so hoteli, da se dostojno predstavimo na tem kongresu prikvarat tudi vsi S l o v a n i . To se je zgodilo. Dočim pa so se pripravljali za take kongrese drugod po več let, opravili so ta posel Čehi v par mesecih. Premagati so morali večlike ovire. In v tako kratkem času niso niti slutili, da uspeje kongres tako krasno, kakor je uspel v resnicni. Referati so bili razdeljeni med zastopnike različnih narodov, in tudi meni se je podelila častna naloga, da

naj govorim v imenu Slovencev. To sem vedel že v Ljubljani. In zato sem sestavil poročilo, o katerem nisem vedel, ali ga bom mogel vsega prečitati. Oglasil pa so se novi in novi referenti. Čimbolj se je bližal kongres, tem večje zanimanje, tem več delegetov, tem več referentov. Vsak je hotel priti na vrsto. Ako bi hotel vsak referent poročati obširno, moral bi bil trajati kongres še enkrat tako dolgo. Ko sem videl, koliko govornikov je že oglašenih k vsakemu posameznemu predmetu, sem videl tudi na samem kongresu, da moram za predavanje sam skrajšati svoje poročilo. Saj skrajšavati so morali svoje govore tudi drugi. Predsednik, gosp. dr. Bartošek mi je izrecno obljubil, da pride na vrsto, ker sem edini Jugoslovan, ki je imel referat. Letošnji kongres je bil tudi samo nekaka pr i p r a v a za svetovni kongres, ki se bo vršil v Pragi leta 1915. v spomin petstoletnice Husove smrti. Slovenci nismo mogli zahtevati, da bi imeli prvo besedo na kongresu. Prva beseda se je morala prepričati zastopnikom velikih narodov, ki rešujejo svetovna vprašanja, ker imajo tudi moč za to! Za nas je bilo dovolj, da se sploh p r e d s t a v i m o s v e t u , ki nas še kaj malo pozna. In da nas svet še tako malo pozna, kdo je drugi kriv, kakor ultramontanska stranka, ki je slovenski narod dosedaj sama o v i r a l a v k u l t u r n e m r a z v o j u . Ko bi se bili Slovenci razvijali v duhu Trubarjevem in Dalmatinovem, bi bili lahko na isti stopnji kakor Skandinavci. Tako pa smo zaostali in veliki svet se je razvijal v svobodomiselnem kulturi m i m o n a s — in ostali smo nepoznani ...

Veliko hvalo moramo torej vederi češki sekiji svobodne misli, da nas je po bratovsko pozvala na duševni turnir z drugimi narodi. Bratje Husovi so bili vsikdar svobodomiselnii in so za svoje husitstvo prelivali kri in zato vedo dobro, kaj je duševna sužnost. Dr. Bartošek mi je torej obljubil besedo in jaz sem sam izjavil, da sem svoj referat za predavanje skrajšal ter da se zadovoljim, da prečitam najvažnejše strani. Saj se je moj govor itak že prevedel na češki jezik in se prevede na nemški in francoski vsaj v izvlečku za almanah, ki izide v spomin na svetovni kongres v Pragi. Ko sem stopil s tri-

bune, mi je predsednik javno čestital ter mi povedal, da se žurnalisti, posebno češki, zanimajo za moje predavanje. In zopet je grda laž, da se češki listi niso menili za moje predavanje. Omenili so ga vsi praški listi, a »Čas«, ki je bil nekako glasilo svetovnega kongresa, je prinesel v svoji 252. številki dne 12. septembra na str. 5. tole poročilo o meni:

»Popoldansko sejo je otvoril dr. Bartošek ob polu 2. ur. Dvorana je bila zopet napolnjena. Predno se je pristopilo k dnevnemu redu, se je oglašalo k besedlu slovenski pesnik Aškerc o razmerah Slovencev in njihovih odnosa s svobodno misljijo. Prinašamo njegovo govor v obširnem ekstraktu. Osebnost govornikova in vsebina njegovega govora je bila j a k o z a n i m i v a [privlačljiva] (češki: p o u t a v ý). Govoril je slovensko, v poglavilih obrisih takole ...«

Tukaj p o r o č a p o t e m »Čas« o mojem referatu v 110 vrstah tiskanih v petitu!

In »Slovenčev« »izvirni« poročalec se drzne lagati, da se noben češki list ni zmenil za moje predavanje! Res, Prešeren je imel prav, ko je zapisal verze: »Sem videl čislati le to med vami, kar um slepi z goljifjami, lažami!«

Iz vsega farizejskega poročila »Slovenčevega« se vidi, da je hotel osmešiti vse Slovence, ki smo bili na kongresu. In bili smo med vsemi Jugosloveni zastopani v največjem številu.* Za tukaj se je bil izbral »izvirni« poročalec seveda mene — pa me ni zadel. Zadel je marveč samega sebe — po zobe. Sam pripoveduje, da sem bil izvoljen za častnega predsednika kongresa. Ko bi me bil kongres kot skromnega Slovence preziral, bi me ne bili izvolili za častnega predsednika in bi ne bil sedel ob predsedniški mizi med češkimi, nemškimi, francoskimi, italijanskimi, španskimi, poljskimi in ameriškimi delegati.

Ko smo otvarjali kongres dne 8. septembra, sem kot Slovenec prišel na vrsto tako za Francozi — kar je getovo častno za nas, kakor je bilo

*) Svojih rojakov niti ne maram tukaj našteti po imenu, ker bi jih »Slovenec« še denunciral zaradi njihove udeležbe na kongresu.

pravega ne vemo, kaj se skriva v zanimivi in častiti črnogorski kneževini. Na poti s Črnegore sem ob najlepšem vremenu in polni meri užival razgled, ki ga popotniki ne morejo prehvaliti, skrajna razgled nazaj na divje razorano, štramljasto in rogljato pokrajino not do Skaderskega jezera, potem nepozabni, edini razgled na slikovito in členkovito katarsko zatoko ter na široko morje. Na avstrijski strani sem hotel Krivokapiču pokazati, da umemo tudi na Slovenskem lažiti po gorah. Ko je bil Marko ustavljal pred hanom, da napoji konje, sva s Krivokapičem, pustivši ovinke poštni kočiji, udarila peš na ravnost navzdol, kjer sva pod seboj videla bele cestne črte eno nad drugo. Misil sem, da pride dom do pred pošto zdolej na cesto, kjer počakam in si privočim razgled na divno obmorte. Dvakrat sva skočila s podzidane ceste na ruševje in po dveh strminah sva drla navzdol! Krivokapič skoraj kakor divji kozel, jaz skrajna tudi gibeno, iskaje na skalnatih tleh mehkih ruševin ter stopaj. Urni Črnogorec se je venomer oziral ter mi, boječ se za moje noge, klical: »Polako! Polako!« Na tretjo strmino, kjer ni bilo videti nič ruševin, pač pa trnje, je bilo treba s ceste po visokem kamnenem podstavju. Moj kažipot je skočil kakor bi nič s poti na skalo, v tem ko sem jaz vrgel površnik naprej in potem oprezeno plezel za njim. Prišel sem v golo pečevje in tam sem moral polahko, kakor mi je klical

LISTEK.

Nekaj besed o novodobnih popotnikih in izlet na Cetinje.

(Konec.)

Ob kukurjanju perutnine, mjavjanju mačk in riganju osla sem se štel tretje jutro že ob pol petih pred pošto. Kaj lepo se je glasil v to odhodnico kos nekje gori nad metropolitansko cerkvijo. Zdanilo se je bilo, ko smo se ob petih odpeljali. Senegevi Lovčena so zabliščali v solnčnih žarkih. Moj sopotnik je bil mlad gospodek, Srb iz Zagreba, ki je bil na meščen za stenografa v skupščini, pa se je vračal domov, ker na Cetinju ni bilo več posla zanj. Pravil mi je, da ga je v suši posetil brat, ki se je vrnil potem v Kotor peš po tisti starci Črnogorski poti, v katero sem se bil tudi jaz zagledal. Pisal mu je brat iz Zagreba, da je prišel k morju brez čvljev, s krvavima nogama in na pol mrtev. V duhu sem se zahvalil tistem psu, ki me je bil tako neznanško nahrul pred cetinjsko vojašnico in me s tem odvrnil od one težavne pešpoti. Še dva druga sopotnika sta sedela v diližansi, oba Črnogorec. Eden — voznik Marko ga je imenoval Krivokapič — je bil v Črnogor-

Ce n. pr. slovenski trgovec prodaja »Südmärkine« vžigalice, je to gotovo neodpustljiva breznačajnost. Tudi taki slučaji so nam znani. Veseli na pa, da je neki tak mož dobil zasluzeno lekcijo. Prišli sta v njegovo prodajalno dve gospodični in nekaj kupili. V tem, ko se jim zavijali kupljeno blago, sta videli, da ima dottični trgovce, ki hoče veljati za Slovence, v svoji prodajalni — Südmärkine vžigalice. Dottični gospodični sta dali primernejšega izraza svoji ogroženosti in odšli, ne da bi vzeli, kar sta naročili in s trdnim sklepom, da več ne prestopita praga dottične trgovine. Naj bi ti vrli gospodični našli mnogo posnemovalk in posnemovalev; le z brezobzirno odločnostjo se da zatrepi narodna mlačnost in ugnati nemška osabnost. Nemci že davno tako postopajo. Poznamo nekega Nemea, ki pretepe svojega otroka brez pardona, če igraje se z drugimi otroci spregovori slovensko besedo. Ni dolgo tega, kar so tri nemške punice v starosti 13 do 16 let stale pred neko slovensko trgovino in ogledovalo izložbo. Ena teh punice si je hotela kupiti neko stvar in se je opravičevala naprav svojima tovarišicama, da te stvari ni drugod dobiti kot v tej slovenski trgovini. Tedaj pa se je oglasila ena prijateljic, hcerka znanega nemškega zdravnika, in je rekla: »Ce bi jaz kaško stvar šetako rada imela (ums Leben gern) se ji rajši odpovem, kakor da bi jo kupila v slovenski trgovini.« Tako vzgajajo Nemci svoje otroke, tak duh prešinja kranjske Nemce, ki vse žive od Slovencev in takih razmerah je res potrebno, da nadaljujemo nacioniziranje Ljubljane in sploh dežele kranjske z največjo brezobzirnostjo. Pripraviti je ljudi do tega, da bodo ne samo z besedami priznavali, da so Slovenci nego to dosledno in neizprosno dokumentirali z dejani.

Klerikalci in socialni demokrati v Trnovem. Živahn politično gibanje, ki se je vsled Političnega in prosvetnega društva za Krakovo in Trnovno ravno v tem okraju krepko razvija, sili vsakega posamičnega človeka, da pokaže svojo barvo. Tu so jasno ločeni pristaši vseh strank. Vendar obstojita zdaj v javnem življenju le dva tabora. V enem taboru so naprednjaki, v drugem pa skupaj klerikalci in socialni demokrati. Kar smo namreč prej opazovali, to vidimo sedaj jasno, namreč da so se rdeči so-druži s črnimi sodrugi združili. Socialni demokrati sicer vedno pravijo, da so napredni in svobodomislni, v resnici pa to vendar niso. Vsaj v trnovskem okraju igrajo žalostno politično vlogo. Hodijo le v klerikalno gostilno in se načelno izogibajo gostilni, ki so v naprednih rokah. V Trnovem je le Kotnikova gostilna klerikalna in tu se Kristanovi in Dermotovi sodrugi bratijo s klerikalci. No, to bi ne bilo nič značilnega, ali značilno je to, da tako socialni demokrati kakor klerikalci psujejo in napadajo naprednjake. Povej mi, bratee, s kom občuješ, in povedal ti bom, kaj si. Klerikalec in socialne demokrate silno jezi, ker jih je malo, a naprednjakov vse polno.

Usiljevanje nemščine. Naravnost brezobrazno je že, kako kranjska deželna vlada vsiljuje nemščino. Zdi se, kakor da so ti osebni gospodje pri dež. vladl vsled svojega lenarenja že kar pozabili slovenski ali pa sodijo, da jih klerikalno-nemška zveza opravičuje, vsiljevati trdim slovenskim občinam nemške dopise. Kaj si že vse dovoljujejo ti ljudje, priča naslednji slučaj. V občini Krtni pri Dobu bodo zidali solo in sicer za večji okoliš. Stavbo bodo morali plačati prebivalci. Vlada pa je kako obširni proračun doposlala pri-zadetim županstvom v nemškem jeziku. V teh občinah ni niké takozmožen nemškega jezika, da bi mogel umeti stavbinski proračun, ki kar mrgoli tehnični izrazov, izmed županov pa sploh nobeden nemški ne zna. Nekateri župani so morali najeti in plačati posebnega prelagatelja, da jim je vladni proračun preložil na slovenski jezik. Občina Krtna pa je sklenila, da vrne vladni proračun za zahtevo, naj ji ga napravi v slovenskem jeziku, ker nima denarja, da bi ga proč metalna samo da bi za svoje slabo delo itak sijajno plačana deželnovladna gospoda mogla lenobo pasti.

Samo nemške uradnike menita imajo na postaji na Jesenicah. V nedeljo so imeli službo štirje uradniki, izmed katerih nobeden ni znal niti besedice slovenski. Slovensko občinstvo, ki ga je bilo polno na kolodvoru, je zaman zahtevalo v svojem jeziku vozni listkov, službujoči uradnik ni hotel poznati slovenskih postajnih imen. Ljudje so se pritoževali in glasno zahtevali, naj se jim poslje uradnika, ki bo več slovenskega jezika. Da se njihovi zahtevi ni ugodilo, je naravno, saj so bili v službi sami taki uradniki, ki ne znajo ali nečeo znati niti besedice slovenski. Opetovanmo smo že protestirali proti postopanju železniške uprave, ki na-

stavlja na naših tleh, kjer koli ji je le mogoče, nemške uradnike, ki vsled neznanja jezika absolutno niso sposobni za službovanje na Slovenskem. Kakor pa vse kaže, so pritožbe slovenskega občinstva in časopisa popolnoma brezuspodne, zato pozivamo slovenske poslance, naj store svojo dolžnost in železniško upravo prisilijo, da bo na naših slovenskih tleh nastavljal samo take uradnike, ki so veči slovenčine!

Kaj je s »čudežem« na Brezjah? Glasovi o »čudežem« ozdravljenju na Brezjah so potihnilo. »Slovenec«, »Domoljub« in »Bogoljub« molče sedaj, saj so dosegli svoj namen. Brezje je prišlo na glas, da se gode tam čudeži in nevedno lahko verno ljudstvo drvi sedaj trumoma na to božjo pot ter žrtvuje na oltar čudodelne Matere božje svoje težko prislušnjene novčice, ki izginjajo nato brez sledu v nikdar polni malhi prečastite duhovščine. To se je hotelo doseči s »čudežem« in ker se je ta premeten načrt tako lepo posrečil, vzdržujejo naši klerikalni listi praznoverno ljudstvo molče v veri na ta »čudež«, dasi vedo sami bolj kakor kdo drugi, da ni ta »čudež« ničesar drugega, kakor navadno sleparstvo in goljufija. Seveda vera v ta »čudež« je za gotove duhovne gospode in za cerkev na Brezjah dragocen zaklad, zato bognezadni, da bi kdo dvignil goljufivo kopreno, ki tajinstveno zakrije »čudež« dogodek na Brezjah. No, mi nimamo vzroka, da bi šli na roko duhovnim gospodom in jim pomagali držati ljudstvo v praznoverstu, zato hočemo brezobzirno razglatiti sleparstvo, ki se je uganjalo in se še uganja s »čudežem« na Brezjah. Predvsem bodi konstatirano, da dekle, ki je bila baje čudežno ozdravljenia, nikdar ni bila tako bolna, kakor se je pripovedovalo in kakor se je pisalo po klerikalnih listih. Kakor se nam poroča iz povsem zanesljivega vira z Gorenjskega, je bila ne mnogo časa prej, ko se je zgordil »čudež«, pri zdravniku dr. G. neko dekle, mu kazala nogo in ga prosila, naj ji da spričevalo, da je neozdravljeniva. Ker dr. G. tega ni hotel storiti, mu je, kakor se nam sporoča, obljubljala vse mogoče, ako ji izpolni njeeno željo. Ker se zdravnik le ni dal omehčati, je odšla in nekaj časa nato se je bliskoma razširila vest po deželi, da je v cerkvi na Brezjah na čudežen način ozdravila neka mlada ženska, ki je bila neozdravljeniva bolna. Če je bila ta »ozdravljenka« identična z onim dekletom, ki je pri dr. G. iskala spričevala, ne bomo preiskovali, ker nam bo to pač razložil — »Slovenec«. Če pa bo škofov list molčal, bomo pa govorili mi! Za sedaj ima besedo »Slovenec«!

Iz Gornje Savinske doline se nam piše: Prof. dr. Verstovšek mora imeti bore malo opravka na gimnaziji v Mariboru, sicer bi ne imel časa se ob začetku šolskega leta klatiti okrog po klerikalnih shodih. V nedeljo, 15. t. m., je bil na shodu novoustanovljenega klerikalnega društva v Mozirju ter je od kaplana Gosakove zbrane klerikalne podrepne na vduševal za tisto puhlo in hinavsko krščanstvo, ki ga nosijo vedno na jeziku taki klerikalni voditelji, kakršen je baš prof. Verstovšek. Ni še dolgo od tega, ko je bil ta mož najhujši liberalец, ko mu je bila vsaka druga beseda »šernuh«, sedaj pa se je na mah prelevil, ter je postal ultraklerikal. Pravi vzrok tega gotovo čudo-vitega spreobrnjenja pa je njegovo neskončno hrepnenje po mandatu. Poučevanja na gimnaziji se je ta izborni profesor in velik prijatelj mladih žene žaveličal, zato si misli, ako postane poslanec, dobim dopust, vlečem celo svojo dosedanje plačo, živim brez vsakega dela in imam poleg tega še dobre in mastne dijet. To so tista krščanska načela, ki so liberalnega profesorja privreda v klerikalni tabor. Ker pa spoštovanu g. profesor dobro ve, da razsodni ljudje vso to njegovo hinavščino poznajo, zato se tudi nikjer med nje ne upa. Tudi v Mozirju se ni nikjer upal očitno pokazati, temveč se je prav na skrivnem priplazil ter prav tako zoper hipom odlazil. Le nekateri so ga baje videli, kako jo je mahoma odkuril v družbi tistega njega celo vrednega božjega namestnika, ki druga ne zna, kakor povsod med ljudimi delati in v nemati zdražbo in sovraštvo. Kot jago domišljav profesor že tudi sanja o tistem plačilu, po katerem tako hrepeni in katero se na-deja že pri prvi prilikai sprejeti za svojo veliko značajnost in res požrtvalno in nesebično delovanje. Od klerikalnega društva, ki ga je g. profesor počastil s svojo velečastno na-vzočnostjo in kojemu načeluje vrla kozjebradev, se pa z vso gotovostjo nadeja, da bode že pri prvi volitvah zanj vse svoje moči zastavilo ter mu pomagalo, da dobi mandat, po katerem njegovo domoljubno srce tako močno hrepeni. Slava vam, vrloznačajni g. profesor!

Iz politične službe. Okrajni komisar g. Mihail pl. Zois v Radov-

ljiči je dodeljen v službovanje centralni komisiji za ohranitev umetniških in zgodovinskih spomenikov na Dunaju.

Solske vesti. Zaradi bolezni je dobila dopust gospa Ivana Beg-Praprotnik, učiteljica na osmarednici pri Sv. Jakobu v Ljubljani. Na njeno mesto je imenovana za suplentinjo absolvirana učiteljska kandidatinja gd. Marija Sodnik.

Iz gledališke pisarne. Tenorist slovenske operе, gospod Stanislav Jastrzebski je dovršil svoje študije v Milanu pri profesorjih Giovanniniju in Guaniju in v Berlinu pri profesorjih Schirmannu in Garrisonu. Pel je doslej v Varšavi skozi tri sezone, dalje kot gost v Moskvi, Vilni, Minsku, Kijevu in Odesi. Njegove najboljše vloge so Canio (»Glumčič«), Faust (»Faust«), Turidda (»Cavalleria rusticana«), Trubadur (»Trubadur«), Don Jose (»Carmen«), Cavaradossi (»Tosca«), Jontek (»Halka«), Štefan (»Strašni dvor«), Flis (»Flis«), Janko (»Prodana nevesta«) itd. Kritika mu brez izjemne priznava obsežen, plemenit glas in poudarja njegov eleganten nastop in okusno igro.

Žensko telovadno društvo v Ljubljani vladno naznanja, da je redna telovadba ob sredah in sobotah ob 6. zvečer v »Nar. domu«.

Pri mednarodnem šahovskem turnirju v Karlovih varih je dobil Slovenc Milan Vidmar iz Ljubljane šesto dario v znesku 600 K. Vseh daril je bilo 12.

Znani klerikalni agitator Rassberger, ki je bil svoječasno restavrat pri Hafnerju, je bil te dni pred tukajšnjim deželnim sodiščem obsojen radi goljufive kride na 1 mesec zapora.

„Svobode“ 2. številka je te dni izšla. »Svoboda« izhaja 15. vsakega meseca v Celju in je glasilo v slobodomseljnega narodno-naprednega dijaštva. List smo priporočali v izdatno podpiranje slovenskemu občinstvu že, ko je izšla prva številka; veseli nas, da lahko to priporočilo z vso pravico ponovimo danes, ko je izšla druga številka. Z veseljem in zadoščenjem beležimo, da vsebinu »Svobode« dokazuje, da se nahajajo mladeniči, ki so si nadeli analogo organizovati narodno-napredno dijaštvu, na pravi poti in da bo njihovo delovanje uspešno, ako se bodo ravnali po načilih, ki jih razvijajo v »Svobodi«. »Izobrazba in delo«, to geslo so si napisali na svoj papirov, ki se zbirajo okrog »Svobode«. Slično geslo ima, če se ne motimo, tudi narodno-radikalno dijaštvu, da torej med slovenskim naprednim dijaštvom obeh struj pravzaprav ni nobenega bistvenega razločka več. Ne-soglasje, ki loči obe strugi od druge, bo sčasoma, kakor se kaže, postal tako neznatno, da se ga bo dalo z laskoto premesti, ako bo le količaj dobre volje na obeh straneh. In če se bo v doglednem času posrečilo odstraniti vsa nesoglasja, bo to vse napredna slovenska javnost pozdravila z odkritoščnim veseljem. Zato moremo le pohvaliti pametno stališče, ki ga je v tem oziru zavzel »Svoboda«, ki piše med drugim: »Z veseljem jemljemo na znanje pohvalne besede radikalnega glasila o naši struti z upanjem, da pride morda vendar enkrat do ožjega stika med nami... Pamet na obeh straneh — in zgoditi se zna nekaj, kar bi razveselilo vse slovenski narod!« — Vsem somišljenkom priporočamo »Svobodo« kar najtopleje, naj jo podpirajo z izdatnimi gmotumi prispevki in naj agitirajo zaujo v krogu svojih znancev. Živahn gibanje, ki se je pojavilo med narodno-naprednim dijaštvom, ne sme zaspasti, treba ga je negotaviti in podpirati moralno in gmotno. Naj stori torej vsak napredni Slovenc svojo narodno in strankarsko dolžnost. Najmanj, kar se sme od vsakogar zahtevati, je, da se na-roči na »Svobodo«. Tri krone, kolikor znaš naročnina, premore vsakdo. Naročnino in vse druge prispevke je pošiljati na naslov: Uredništvo »Svobode« v Celju.

Za ljudske knjižnice so nadalje darovali slov. akad. fer. društvo »Goratan«: G. Jože Zmajev v Celovcu 6 knjig (Mehorjevi); g. France Stelé, zborovodja »Lire« v Kamniku, 2 zvezka dr. Tavčarjevih po-vesti; nekdo je poslal v prosveto slov. živilja na Koroškem 70 kron; g. Vekoslav From, učitelj v Radincih, 11 knjig (5 Mohorjevi). Prisrčna hvala! Cenjene rodoljube prosimo, da nam ne pošljajo knjig Družbe sv. Mohorja, ker jih ne moremo porabiti za ljudske knjižnice, prosimo pa več denarnih sredstev in dobrih knjig. Prispevki naj se blagovolijo poslati podpisemu. Za slov. akad. fer. društvo »Goratan«: iur. Rafko Petrič, tč. predsednik na Lešah, p. Prevalje.

K L. kranjskemu gostilničemu shodu Po končanem zborovanju v torek dne 17. t. so se udeležniki razšli po raznih gostilnah na obdu. Največ se jih je podalo v

hotel »Ilirija«, kjer so se mnogi udeležili banketa. Preden so sedli k obdu, se je dala vsa družba še fotografirati, da dobi vsak trajen spomin na prvi kranjski gostilničarski shod. Vsled aranžiranja k slikanju se je banket pričel šele ob 3. popoldne. Okoli 1/5. 5. vstopi ljubljanski župan in državni poslanec g. Ivan Hribar, kar je izvalo gromovit pozdrav viharnih živio klicev in ploskanja. S prihodom g. župana se je pričela vrsta napitnic. Prvi napije načelnik g. Tost. Tost državnemu poslancu in županu stolnega mesta Ljubljane g. Hribarju, zahvaljujoč se mu za brezplačno prepustitev dvorane ter za sodelovanje pri zborovanju. Ta napitnica je bila pozdravljena s frenetičnimi živjo klici. Takoj se oglasil g. župan in izjavlja, kako ga veseli takšna izbrana družba, omenja zborovanje, o katerem je slišal, da je bilo zelo živahn, želi, da bi ta skupnost mnogo izdala in naj bi vse najbolje uspel, za pot, kar se poteguje. Pohvali ljubljansko zadružno osobito ujenega nad vse delavnega načelnika gospod Tostija, želi vsem gostilničarjem najboljših gostov in pa, dasi smo vsi zavedni kristjani — prav malo krstov (v kleti), naj se drže le tega, da bodo točili vedno najboljšo kapljico ter dvignili čašo na zdravje vseh zborovalcev I. gostilničarske shode. Gospod Fajdiga iz Kamnika se zahvali načelniku ljubljanske zadruge za započeto akcijo, kajti kak vsega gibanja je došla iz Ljubljane. Obzaljuje, da ni bilo ne enega klerikalnega poslanca bližu; to so tisti, ki pravijo, da so ljudski zastopniki, a briga za ljudstvo jim je le na jeziku. Zato čast edinemu udeležniku poslancu g. Hribarju! Čestita Ljubljani na tem možu, vsa dežela gleda nanj, drugi pa so zamudili čas, da bi jih mimo sploščovali. Napije v prvi vrsti načelniku zadruge in vsem ljubljancam, kateri so izvojevali zmago. G. Kenda porabi priliko g. županu potožiti, da je magistrat z naredbo, da se morajo koncerti že ob 11. poноči končati, prizadel prijateljem glasbe bud udarec; Ljubljana je na predna, naj se ne ravna po 200 let starih postavah, naj ostane, kot je bilo poprej, da ne bodo nas tuji zasmehovali, da smo malomestno. Gosp. župan odvrne, da ga veseli, da se g. Kenda zavzema za umetnost in moderno, pojasni pa, da je naredba naperjena le proti razbijajočim orkestriom, proti lepih godbi pa se ne bo postopal tako strogo, naj je na-roči cenjenim tovarišicam in tovarišem, naj goje bolj umetniško glasbo. Gosp. Franchetti omenja, da je bila ta akcija potrebná, kar dokazuje tako velika udeležba iz dežele in drugih krajev; kot načelnik deželne zveze obrtnih zadruž na Kranjskem si dovoljuje udeležniku shoda iz Istre, Goriške, Štajerske, Dolenjske, Gorenjske in Notranjske najprisrčnejše pozdraviti. Gosp. Libisch, zastopnik goriške zadruge, pravi, da mu sreča veleva, da mora spregovoriti, ker priznati mora, da tako urejene zadruge si še mislit ni; pohvali delavnost načelnikovo in želi, da bi imeli v Gorici takega. Bog ga ohrani še mnogo let! Zahvali se iskreno za izkazano ljubeznišvo prijateljstva, katero so izkazali ljubljanci goriškim delegatom, zahvali se tudi županu, ki se je udeležil zborovanja in še poselil banket ter kljče najpresačnejši živio Ljubljani. — Odseljanec iz Opatije pozdravlja v imenu tovarišev v Opatiji ter želi, da bi se tudi državnega kongresa v Opatiji dne 16. okt. po možnosti udeležil. Gosp. Franchetti nazdravi držu Bogu, katerega delovanje kot zadružnega inštruktorja je v resnici pripoznanja vredno. Ta se zahvali in omenja, da prepotuje večinoma vse slovenske dežele, povsod najde najboljše ljudi, samo eno napako imajo, da so preskromni, da premalo hvalijo svojo krasno slovensko deželo, pre-malo reklame je med gostilničkim stanom. Želi, da bi se tudi druge obrti na Kranjskem razvile tako, kakor so razvite v severnejših deželah monarhije. Gosp. Avg. Zajc nazdravi ženam, katere se enako-vredno trudijo v obrti; gosp. Tost je najstarejšim in prvotnim sotrušnikom zadruge gospoda Beliču in Zajetu Alojziju.

pred odhodom vlaka na kolodvor (kar se zgodi, ako se zanasa na javne ure), ne more listka dobiti, ter mora, ako gre brez njega na vlak, kazem plačati. Tudi bi bilo priporočati, ako bi se k blagajnami postavili koga koga je zeleničnega objava, ki bi pri tem velikem navalu ljudstva pazil na to, da bi se samo z ene strani do blagajne hodilo, ne pa da rijejo ljudje z obeh strani tja ter ne more potnik, ki je listek kupil iz gnejče ven, ali se pa na pol zmečkan skozi prirje. Treba nujne odpomoči!!

Ljudska knjižnica v Matiji vasi. Dne 8. t. m. je bila otvoritev te ljudske knjižnice. Pri tej prilikti predaval je g. Avgust Dell Linz, stud. jur. iz Hruševja o pomenu ljudskih knjižnic ter g. Fran Gombič, dež. komisar za vinstvo in sadjarstvo, o umetnem gnoju in sadjarstvu. Obema kakor tudi vsem, ki so pripomogli do ustanovitve knjižnice, se je zahvalil gosp. Milan Žnidrič ter izročil knjižnico g. nadučitelju Antonu Peganu v varstvo in upravo. Knjižnica steje preko 200 knjig leposlovnih in znanstvene vsebine.

Nesreča. V Roženperku pri Trebujujem je mlatilni stroj odtrgal roko do zapestja 9letnemu sinu posetnika Matije Roglja.

Škala je padla na 63letnega železniškega delavca Antona Brhana, iz Mokronoga, ko je blizu Mirne tolkel kamenje v kamnolomu. Bil je na mestu mrtev.

Umrl je v Starem trgu pri Ložu ondottedni poštar g. Viktor Vadnou, zaveden narodnjak. Blag mu spomin!

Iz Planine se nam piše: Dogodek, ki se je pretekli mesec priprnil na neki veselici v našem trgu, je dan "Domoljubovemu" dopisniku iz Logatec povod, da je mogel zopet enkrat stresti klerika na škodoželjnost in sovraščto na ondotnega župana.

Ne pride nam niti na um braniti g. Mulluya, kateremu je ta četudi čudni fenomen "katoliške" ljubezni do bližnjega brezvomno toliko mar kakor lanskisnog, ako ne šemanj, ali dogodek sam zasluži po našem mnenju pozornost od docela druge strani, kakor pa zaradi tega, da jo je enkrat oholi in izvajajoči Nemec po svoji lastni krivdi skupil od slučajno navzočega g. Mulleya ml. Štandal prve vrste je namreč za Planino, da si upa pritegnjeni tuje izzivati popolnoma mirne in dostojne slovenske družbe. Winischgrätzevim uslužbencem raste splot greben v zadnjem času kakor mladim petelinom. Pa saj ni čuda, ko imajo navdušene zagovornike in prijatelje med tržani samimi. Imena za danes zamolčimo, dasi bi vedeli mnogo zanimivega povedati o prokleti narodni mlacnosti naše Planine. Obžalujemo le, da niso navzoči gostje izvajajoči, predvsem nadutega Schladnerja z mirnejšim, a zato bolj radikalnim sredstvom poučili, kako se ima vesti tuje proti domačinu, oziroma kaj zahteva oliko od vsaj nekoliko izobraženega Slovaka. Postavil naj bi se ohole germančke pred vrata ter dalo vsakemu še par zaušnic za slovo in prepričani smo, da bi jim tudi na ta način za vedno prešlo veselje motiti Slovence v njihovi zabavi. Gosp. Schlader si naj blagovoli enkrat za vselej zapisati za svoja visoka ušesa, da: "Kdor išče, ta najde!"

V Ameriko je pobegnil, kakor poročajo nemški listi, Anton Zock, sollicitator pri notarju Kolšku v Šoštanju. Oškodoval je baje graški denarji zavod "Selbsthilfsgenossenschaft" za 1200 kron in za manjše vsote "Olepševalno društvo" in "Narodno godbo" v Šoštanju. Za Šoštanjske Slovence je to hud udarec, ker bodo Nemci brez dvoma slučaj Zock izrabljali kot agitacijsko sredstvo proti slovenskim politikom.

Narodna čitalnica v Slovenjem Gradcu. Na izvanrednem občnem zboru dne 12. septembra je bil izvoljen: Predsednikom g. Jakob Blažon, podpredsednikom g. Franc Pečnik, tajnikom g. Franc Pichler, blagajnikom g. Vladimir Ferjan, knjižničarjem g. Karol Barle, gospodarjem g. Josip Druškovič, za odbornike g. Lovro Vavpot, g. Ivan Kac in g. Jak. Vrečko. Kazalo se je za to volitev še precej zanimanja in je samo upati, da bo odprtano mu nalogo vestno in temeljito izvrševal. Z ustanovitvo ljudske knjižnice se bo čitalnični delokrog v vsakem oziru povečal in zato pa naj se vsak član čitalnice istotako potrdi, de se bo novemu odboru delo olajšalo.

Brača je zabodel. V Hrastju na Štajerskem je 23letni tesar Peter Schäupler zabodel v trebuh brata, s katerim se je preprial. Obsoten je bil pred mariborskimi porotniki na 6 let težke ječe.

Šopek jablaninovega cvetja nam je poslala gdč. Zofka Waišel, nadučiteljeva hči iz Hrušice v Istri.

Samomer 16letne deklice. Blizu Poreč ob Vrbskem jezeru se je vrgla pod vlak 16letna lepa hčerka dunajskega tovarnarja Lafaire. Vlak je nesrečno deklico prerezel čez prsi.

Samomer je izvršila vsled hude nevoznosti.

Semenj. Dne 18. t. m. je bilo na tedenski semenj prgnanih 171 volov, 111 krav in telet, skupaj 282 glav. Kupčija je bila srednja, ker ni bilo zunanjih kupcev.

Tativne. Včeraj je dosedaj še neznan tat odprl na Rimski cesti št. 11 s ponarejenimi ključi šupo in omaro in pokradel prevozniku Jožefu Korintiku 26 K denarja. — Delavec Francetu Pištu je bila ukradena v baraki »Kranjske stavne družbe« srebrna ura z verižico, vredna 20 K. — Včeraj dopoldne so bile v »Rokodelskem domu« v Komenskega ulicah št. 12 ukradene podobarju Matiji Gregorijnu suknene hlače, vredne 24 K, in črni čizmi, vredni 14 K; urarskemu pomičniku Adolfu Stöckerju pa cela sivkasta obleka, vredna 48 K, srebrna pozačena oklopna verižica, vredna 10 K, in zlat obesek, na kojem je na eni strani podoba sv. Barbare, na drugi pa vrezano besedilo: »Zur Erinnerung an den Durchschlag des Wocheiner-Tunnels«, vreden 14 K. Tat je prodal obleko pri starinarjih.

Nesreča. V Roženperku pri Trebujujem je mlatilni stroj odtrgal roko do zapestja 9letnemu sinu posetnika Matije Roglja.

Škala je padla na 63letnega železniškega delavca Antona Brhana, iz Mokronoga, ko je blizu Mirne tolkel kamenje v kamnolomu. Bil je na mestu mrtev.

Umrl je v Starem trgu pri Ložu ondottedni poštar g. Viktor Vadnou, zaveden narodnjak. Blag mu spomin!

Iz Planine se nam piše: Dogodek, ki se je pretekli mesec priprnil na neki veselici v našem trgu, je dan "Domoljubovemu" dopisniku iz Logatec povod, da je mogel zopet enkrat stresti klerika na škodoželjnost in sovraščto na ondotnega župana.

Ne pride nam niti na um braniti g. Mulluya, kateremu je ta četudi čudni fenomen "katoliške" ljubezni do bližnjega brezvomno toliko mar kakor lanskisnog, ako ne šemanj, ali dogodek sam zasluži po našem mnenju pozornost od docela druge strani, kakor pa zaradi tega, da jo je enkrat oholi in izvajajoči Nemec po svoji lastni krividi skupil od slučajno navzočega g. Mulleya ml. Štandal prve vrste je namreč za Planino, da si upa pritegnjeni tuje izzivati popolnoma mirne in dostojne slovenske družbe. Winischgrätzevim uslužbencem raste splot greben v zadnjem času kakor mladim petelinom. Pa saj ni čuda, ko imajo navdušene zagovornike in prijatelje med tržani samimi. Imena za danes zamolčimo, dasi bi vedeli mnogo zanimivega povedati o prokleti narodni mlacnosti naše Planine. Obžalujemo le, da niso navzoči gostje izvajajoči, predvsem nadutega Schladnerja z mirnejšim, a zato bolj radikalnim sredstvom poučili, kako se ima vesti tuje proti domačinu, oziroma kaj zahteva oliko od vsaj nekoliko izobraženega Slovaka. Postavil naj bi se ohole germančke pred vrata ter dalo vsakemu še par zaušnic za slovo in prepričani smo, da bi jim tudi na ta način za vedno prešlo veselje motiti Slovence v njihovi zabavi. Gosp. Schlader si naj blagovoli enkrat za vselej zapisati za svoja visoka ušesa, da: "Kdor išče, ta najde!"

Zatekel se je dne 16. t. m. v Žalnji pes baronice Roze Codellijske pl. Fahnenfeldove. Pes je šotske ovčarske pasme, (koli-pasma) ima precej dolge noge, veliko glavo, dolge rumene dlake, vreden 120 K. Kdor ga je vjel in ga da nazaj, dobi dobro nagrado.

Izgubljene in najdenje reči. Neka dama je izgubila zlata očala na koščenem držaju. — Posetnica Mana Semenova je izgubila srebrno moško uro, vredno 16 K. — Šolski učenec Emeril Drofenik je našel svilnat solnčnik. — Trgovec g. Makso Lavrenčič je izgubil pozačen ščipalnik, vreden 20 K. — Ga. Terezija Mlakarjeva je izgubila rjava denarnico, v kateri je imela nekaj čez 2 K denarja.

* **Drobne novice.** — Björnson pride kmalu na Ogrsko, da prouči nezvorne razmere med Slovaki.

— Dunajski konzervatorij se podržavi. V ta namen se je že sestavila komisija, ki naj stvar prouči.

— Napad na banko. V Montreux sta dva tujca — baje Rusa — ustrelila blagajnica banke, ko jima je menjaval bankovke. Potem sta izropala blagajno ter zbežala. Na begu sta obstrelila štiri osebe, ko so ju lovile, a končno so le obo prijeli.

— Nemški prestolonaslednik je postal major.

— Župan Lueger se je vrnil na Dunaj ter zopet prevzame županske posle.

— Praški župan dr. Groš namerava baje že prihodnji mesec odstopiti po dopolnilnih volitvah.

— Zaradi razdaljenja večanstva so zaprli v Pragi vodjo čeških socijalnih demokratov Dvořaka.

Književnost. — "Glasbena Matica" v Ljubljani je izdala o 35. društvenem letu 1906/7 izvestje, ki je je sestavil društveni predsednik prof. Anton Štritof. Vsebina je sledenja: I. Splošni podatki o društvu. II. Zapisnik o rednem občnem zboru. III. "Glasbena Matica" kot glasbeno-literarni zavod. IV. "Glasbena Matica" kot glasbena šola. I. Učiteljstvo. 2. Učni načrt. 3. Imenik gojenjev po abecednem redu. 4. Imenik gojenjev po predmetih, razredih in učiteljih. 5. Štatistika glasbene šole. 6. Naznanila za pričetek prihodnjega šolskega leta. V. "Glasbena Matica" kot koncertni zavod. I. Sodelavci pri koncertih. 2. Koncertni sporedi. 3. Izvenkoncertni in zabavni nastopi pevskega zbora. 4. Štatistika pevskega vaj pevskega zbora. VI. "Glasbena Matica" kot glasbena knjižnica. VII. Društveno vodstvo.

Telefonska in brzjavna poročila. Dunaj, 19. septembra. V javnosti se širijo vesti, da je bilo pri-

godbenih pogajanjih tudi govora o kreiranju jugoslovanskega ministrskega portfelja. Ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle je baje zahteval od barona Becka, da se najsto vprašanje odloži z dnevnega reda vsaj dotlej, dokler ne bo konflikt med Ogrsko in Hrvatsko končan. Takisto je tudi baje ogrska vlada izrazila svoje pomisleke proti temu, da bi bil v slučaju, da postane vprašanje o jugoslovanskem ministru aktualno, imenovan kak hrvški poslanec. Po informacijah na kompetentnem mestu te vesti ne odgovarjajo resnici. Pri nagodbenih vprašanjih nista Beck in Wekerle imela niti časa niti volje razpravljati o vprašanju, ki nima z nagodbo prav nobene zvezne. Mogoče pa je, da bo v doglednem času ministrski svet razpravljal o tem vprašanju, s čimer pa še ni rečeno, da bi bil ta portfelj že tudi kreiran.

Dunaj, 19. septembra. »Reichspost« javlja iz Berolina, da je tamkajšnji avstrijski konzulat izplačal grofici Larisch 20.000 mark, da bi ne objavila svojih razkritij z avstrijskega dvora, kjer je v 80. letih živel in bila priča raznih sedaj še s kopreno pokritih dogodkov.

Dunaj, 19. septembra. Cesar je danes zaprisegel predsednika najvišjega sodišča dr. pl. Ruherja.

Dunaj, 19. septembra. Sodi se, da dobi avstr. vlada že v kratkem povabilo z ogrske strani k nadaljevanju nagodbenih pogajanj. Ta pogajanja se bodo najbrže pričela 1. ali 2. oktobra v Pešti.

Dunaj, 19. septembra. Danes se je tu otvoril 6. mednarodni kongres zoper jetiko. Kongres sta pozdravila minister baron Bienerth in podžupan dr. Neumann v.r. Jutri sprejme predsedstvo kongresa cesar.

Rim, 19. septembra. »Giornale d'Italia« javlja, da nameravajo modernisti, ki se nečejo pokoriti papežu, osnovati družbo, ki bo izdajala knjige in brošure, pisane v moderniškem smislu. Najprvo izide papeževa inciklika s primernim komentarjem v laškem, francoskem, angleškem in nemškem jeziku.

Budimpešta, 19. septembra. V klubu neodvisne stranke je imel načini minister Apponyi govor, v katerem je naglašal, da bi bila načrnost blaznost, ako bi Ogrska zahvalila samostojno državno banko, ker bi to dovedlo državo na rob gromnega propada.

Budimpešta, 19. septembra. Minister notranjih del Andrássy je snoči po svojem povratku z Dunaja konferiral v narodnem kazinu s Szellom in Apponyjem. Zatrjuje se, da se mu je posrečilo dobiti pri cesarju dovoljenje, da se predloži zakon o ustavnih garancijah parlamentu že v prvem tednu zasedanja.

Budimpešta, 19. septembra. Poslanec Madaras skliče 9. oktobra v stanovanju svojega sina konferenco onih poslancev, ki niso zadovoljni s politiko neodvisne stranke. Madaras hoče ustanoviti novo stranko in misli, da bo k tej stranki pristopilo okoli 20 poslancev.

Budimpešta, 19. septembra. Poslanec Madaras skliče 9. oktobra v stanovanju svojega sina konferenco onih poslancev, ki niso zadovoljni s politiko neodvisne stranke. Madaras hoče ustanoviti novo stranko in misli, da bo k tej stranki pristopilo okoli 20 poslancev.

— Praški župan dr. Groš namerava baje že prihodnji mesec odstopiti po dopolnilnih volitvah.

— Zaradi razdaljenja večanstva so zaprli v Pragi vodjo čeških socijalnih demokratov Dvořaka.

Umrli so v Ljubljani. V deželnini bolniči:

Dne 13. septembra: Karolina Kadlek, mechanika žena 33 let. Jetika

Dne 15. septembra: Ivan Krašovc, delavec, 54 let, Vulovič's kapit. Fractura bax. Jakob Omeje, tesarski pomočnik, 23 let. Legar.

V hiralnici:

Dne 16. septembra: Fran Povš, zidar, 53 let, Hemiplegia post. Apoplexiem.

Dne 17. septembra: Ljodvik Čokorda, žagar, 80 let. Catarrh, intes. tin chron.

Meteorologično poročilo. Nina nad morjem 300. Srednji uračni tlak 788,0 mm.

September	Ums opazovanja	Stanje baro- metra v mm	Temper. č tura v mm	Vetrovi	Nebe
18. 9. zv.	742,9	13,5	sl. svrh.	pol. oblak.	
19. 7. zv.	744,7	9,2	brevetvno	jasno	
20. pop.	743,9	16,4	sl. svrhod	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura: 14°1' nor. male 14,5'. — Padavina v mm 60.

Borzna poročila.

Ljubljanska

Kreditna banka v Ljub

Trgovski pomočnik

vodačne prosti, ki bi bil zmožen voditi filialko za špererijsko, steklo in porcelan, se išče za večje mesto na Kranjskem.

Prudbe na upravnštvo "Slov. Naroda" pod "F. L. 59". 3118-8

Sprejem za zavarovanje živilstva. Njeno po najzanesljivnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, da noben druga zavarovalnica življo je ugodno zavarovanje na dobrotno in snazno s manjšajočimi se vplivki.

Vsek dan ima po protoku potih na pravico do dividende.

SLAVIJA
- - - - - Vsejedna zavarovalna banka v Pragi. - - -
Raz. fondi: 68.842.07478 K. Izplačane oddelitve in kapitalje 61.936.000-78 K.
Po velikosti druga vsejedna zavarovalnica naše države
v vsejedni in prenosljivo upravlja.
Generalni zastop v Ljubljani, čigar posens se v lastnej bančni hiši
v Cestnegačkega vikendomu Mistrov. 3118-8

Zavara posloge in prenosljivo proti
polnim štgidam po najnajljih cenah.

Štido ostaja takoj in najboljstno.

Ulica najboljši slovec, koder posuje.

Dovaja in čista dobitka izdatne
podpore v narodne in občinske
namene.

Kompletne uniforme

za enoletnega prostovoljca (pešca)
cen proda A. Meršol v Ljubljani,
Kongresni trg št. 7. 3145-3

Soboslikarski pomočniki
se sprejmejo takoj v trajno delo.
Kje. pove upravnštvo, Slovenskega Naroda". 320-3

Ges. kr. avstrijske

Učenec

Se sprejme v trgovino z meš. blagom.
Kje. pove upravnštvo "Slovenskega Naroda". 3114-3

Gospodična

ki je načrivala izvrstno izpit za otroški vrtec za sovenski in nemški jezik, ki igra tudi klavir in citre, prosi za takojšnji vstop kot odgojiteljica v kako družino. Naslov pove upravnštvo "Slovenskega Naroda". 3107-3

državne železnice.

Izvod iz voznega reda.

Veljavni od dne 1. maja 1907. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel.:
4-58 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž (Sam o nedeljah in praznikih od 2. junija do 8. septembra).
7-05 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Gorica, Trst d. ž., Trbiž, Beljak, Celovec.
7-07 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Rudolfov, Straža-Toplice, Kočevje.
9-05 predpoldne. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Beljak, Celovec, Praga. (Sam o 1. junija.)
11-40 predpoldne. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, Celovec, Trbiž.
11-05 popoldne. Osebni vlak v smeri: Rudolfov, Straža-Toplice, Kočevje.
3-45 popoldne. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, Celovec, Praga, Trbiž.
7-10 zvečer. Osebni vlak v smeri: Rudolfov, Kočevje.
7-35 zvečer. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Beljak, Celovec, Praga, Trbiž.
10-40 ponoči. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, Trbiž.

Dohod v Ljubljano juž. žel.:

8-37 zvečer. Osebni vlak iz Straže-Toplic, Rudolfovega, Kočevja.
8-45 zvečer. Osebni vlak iz Trbiža, Prage, Celovca, Beljaka, Gorice drž. žel., Trst drž. žel.

(Odhodi in dohodi so naznani v srednjeeuropejskem času.)

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

Razglas.

Podpisano županstvo proda iz svoje hoste v Cegonci pri Rudolfovem, nedaleč od novomeškega kolodvora, kakih

300 hoj ali smrek in sicer po kosih

katera drevesa so za oddajo že zaznamovana.

Razpisujejo se v to svrhu ponudbe, ki naj se vložijo

do 16. oktobra 1907.

Tem ponudbam je priložiti 10% varščine v gotovini, hranilnih kujičicah ali veljavnih vrednostnih papirjih.

Vsakdo, ki hoče vložiti ponudbo, si lahko zaznamovana drevesa poprej ogleda z mestnim gozdnim čuvajem Pavličem, ki stanuje v Cegonci.

Oziralo se bode v prvi vrsti na tiste ponudnike, ki hočejo kupiti vseh okolo 300 dreves.

Mestna občina ni vezana, sprejeti najvišjo ponudbo, pač pa je vezan vsak ponudnik na svojo ponudbo

do 1. novembra 1907

kar se ima v ponudbi omeniti.

Pogoji glede plačevanja kupovine, in kdaj se ima spraviti les iz hoste, kakor tudi drugi pogoji se izvedo v mestni pisarni v Rudolfovem, ter ima vsak ponudnik v svoji ponudbi izjaviti, da so mu vse pogoji znani in da se jim podvrže.

Rudolfov, dne 16. septembra 1907.

Mestno županstvo.

FELIX TOMAN

— stavbni in umetni kamnoseški mojster —

Ljubljana, Resiljeva cesta štev. 30

nasproti skladisti južne železnice

priporoča svojo 3165-1

največjo zalogu vsakovrstnih

nagrobnih spomenikov

piramid in obeliskov

iz črnega švedskega granita, sijonita in labradorja. Nagrobeni križi iz beloga kararskega, krastalskega in kraškega marmorja. 0 0 0 0 0

Naprava in prestavljanje kompletnih rakov in monumentov na novo pokopališče.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Načrti in proračuni brezplačno.

Solidni proizvod z najcenejšimi pogoji.

Popolna razprodaja pri Ernestu Sarku Dvorski trg št. 3 po čudovito nizkih cenah!

pod Narodno kavarno

3133 4

Prva domača slovenska pivovarna G. AUER-jevih dedičev

Ustanovljena leta 1854.

priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim
gostilničarjem svoje Izborne

v Ljubljani, Wolfove ulice štev. 12

Številka telefona 210.

4012 129

marčno pivo v sodcih in steklenicah.

Podpisani se usojam javiti velecenjenemu občinstvu v Ljubljani in na deželi, da sem si nabavil

nov voz za prevažanje pohištva.

ter se priporočam za selitve ter vse druge vožnje po najnižji ceni.

Dalje se priporočam za prodajo

premoga in drva.

Z velespoštovaljem

Martin Lampert

Ljubljana, Kolodvorske ulice št. 31.

2450-9

Razpis službe.

Podpisano županstvo razpisuje

službo občinskega zdravnika

z letno plačo 1600 K. Tukajšnji zdravnik ima svojo lekarno, velik delokrog, obsegajoč ves kobariški sodni okraj, cepljenje koz in mnogo drugih postranskih zaslužkov.

Ponudbe naj se dopošljejo na tukajšnje županstvo

do 15. oktobra t. l.

Županstvo v Kobaridu,

dne 15. septembra 1907.

3 dijaki

se sprejmejo na stanovanje in hrano.
Marije Terezije cesta št. 1, III. nad.

V najem se odda
prodajalnica

z vso opravo, eventualno se tudi prepusti
trgovina z meš. blagom

pod ugodnimi pogoji. Trgovina je tik
tarne cerkve v tako prometnem kraju
na Dolenjskem. Na željo se odda tudi
gostilna s koncesijo.

Ustne ali pismene ponudbe na
naslov: Ivan Pungerčič, krojač na
Slemenu, p. Bučka na Dolenjskem.

3138-2

Takisto: dekiške obleke, kostumi,
jopice, paletoti, plašči in dežni ovratniki
niki že od gld. 2'50 naprej.

Brezkonkurenčno nizke cene!

Angleško skladisče oblek

O. Bernatovič

v Ljubljani, Mestni trg št. 5.

3134 2

Za šolsko mladino!

največja izbira deških oblek, svršnikov,
veslaških jopic in dežnih ovratnikov že

od gld. 2'50 naprej.

Izbrani vzorec švicarskih vezenin, damskega perila,
moških sraje, posamezni namizni prti, serviete, brisače in
drugi predmeti.

Učne knjige

za vse srednje in ljudske šole

v najnovejših odobrenih izdajah,

pisalne in risalne ter druge šolske potrebščine

v najboljši kakovosti in po zmernih cenah

3068-7

priporoča

L. Schwentner

v Ljubljani

Prešernove ulice štev. 3.

Anton Šarc

v Ljubljani Sv. Petra cesta 8.
izdelovanje perila in oprem za neveste.

Inventurna prodaja
dokler bo kaj za loge
po silno znižanih cenah.

Izbrani vzorec švicarskih vezenin, damskega perila,
moških sraje, posamezni namizni prti, serviete, brisače in
drugi predmeti.

Prevzemam vseh vrst perilo za izdelovanje ob cenem
zaračunanju.

Svetlolikalnica

Ljubljana, Kolodvorske ulice štev. 8.

Svetli bleški ovratnikov in manšet daje perilu lepoto in tri-
kratno trajnost nasproti navadnemu svetlemu likanju.

Zavod sem uveljal tako, da se perilo, obleka, bluze, zastorji
snažijo z največjo skrbnostjo in varovanjem, za kar prevzemam
vse jamstvo.

Obilega obiska prosim

z odličnim spoštovanjem

Anton Šarc.

3068-6

3133-8 Knjigarna
KLEINMAYR & BAMBERG
v Ljubljani, Kongresni trg 2
priporoča svojo
popolno zalogu
vseh na tukajšnjih in zunanjih učiliščih, zlasti na tukajšnji c. kr. I. in
II. drž. gimnaziji, c. kr. drž. višji realki in c. kr. moškem in ženskem
učiteljišču, na privatnih, ljudskih in meščanskih šolah uvedenih
šolskih knjig
najnovejših izdaj po najnižjih cenah.
Zaznamki uvedenih učnih knjig se oddajajo zastonj.

Narodna knjigarna

Ljubljana, Jurčičev trg 3

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami.